

Centrul de Studii Ortodoxe: Reflecții despre revitalizarea Bisericii Ortodoxe Române în ultimii ani

Centrul de Studii Ortodoxe (Centre for Orthodox Studies) a publicat un articol semnat de George Alexander, unul dintre fondatorii Societății Orthodoxy Cognate Page, în care este prezentată misiunea Bisericii Ortodoxe Române din timpul patriarhatului Preafericitului Părinte Daniel.

Articolul intitulat Revitalizarea Bisericii Ortodoxe Române. Reflecții personale prezintă o scurtă istorie a Bisericii noastre, cu un accent pe tranziția de la perioada regimului comunist la contemporaneitate.

Considerată „o nouă eră în istoria ortodoxiei românești”, perioada patriarhatului Preafericitului Părinte Daniel este văzută ca o revitalizare la nivel administrativ, social, mediatic, educativ și interconfesional.

„Înființarea Agenției de știri Basilica a revoluționat demersul mass-media al Bisericii

Române”, scrie autorul care apreciază activitatea Centrului de Presă al Patriarhiei Române dar și site-urile eparhiale pe care le consideră „îngrijite”. „În plus, Agenția de știri Basilica a apărut în mod natural ca una dintre cele mai importante și mai de încredere noi agenții din România. Centrul mass-media ortodox român a ajuns cu succes la mase”.

În articol sunt evidențiate eforturile Bisericii Ortodoxe în sprijinirea persoanelor defavorizate mai ales în timpul pandemiei, dar și demersurile de responsabilizare a laicilor, programele educaționale și catehetice, relațiile cu autoritățile de stat și cu celelalte culte religioase din țară.

Revitalizarea Bisericii Ortodoxe Române. Reflecții personale: text integral

România este una dintre cele mai atractive țări din Europa de est. În ochii vizitatorilor și exploratorilor, ea este o nestemată nedescoperită. Frumusețea României exercită o influență impresionantă asupra Bisericii Ortodoxe Române. Fuziunea dintre frumusețea pământului românesc și frumusețea spirituală a Ortodoxiei a dus la o cultură vibrantă și un patrimoniu divers în regiune.

Românii apreciază cu drag tradiția apostolică a Sfântului Andrei cel întâi chemat, unul dintre cei doisprezece ucenici ai lui Iisus Hristos. Este una dintre cele 14 Biserici autocefale din comuniunea Bisericilor ortodoxe răsăritene bizantine. Este și una dintre cele cinci patriarhii tinere și singura Biserică Ortodoxă Răsăriteană care utilizează o limbă romanică pentru liturghie. România este a treia cea mai mare țară ortodoxă în ceea ce privește populația. Rusia conduce graficul, fiind urmată de Ucraina. În plus, România este țara din Uniunea Europeană cu cel mai mare număr de creștini ortodocși. Peste 86% dintre români sunt membri ai Bisericii Ortodoxe. Biserica Română a produs mulți teologi ortodocși și istorici de prestigiu. Dumitru Stăniloae, Nicolae Dobrescu, Mircea Păcurariu, Arsenie Boca sunt câteva nume. Biserica a avut contribuții considerabile în domeniul unității panortodoxe și ecumenismului.

O scurtă istorie

Biserica Română se mândrește cu o istorie vibrantă și nu intenționez să ofer o examinare riguroasă a istoriei în acest articol. De preferat, voi menționa doar o scurtă descriere. Conform istoriei ortodoxe românești, o mitropolie a existat cel puțin de la începutul secolului al IV-lea în teritoriile carpato-danubiene. Biserica Ortodoxă din teritoriul românesc modern se afla sub conducerea spirituală și jurisdicțională a Patriarhiei Ecumenice din Constantinopol. Bisericile ortodoxe situate în Mitropolia Ungro-Valahiei și Moldovei s-au reunit pentru a constitui Biserica Ortodoxă Română unită. Biserica Română a primit autocefalie în 1885, iar Patriarhia a fost înființată în 1925. Ambele recunoscute de Patriarhia Ecumenică de

Constantinopol. Miron Cristea și Ferdinand I au jucat un rol vital în stabilirea corespunzătoare a unei fundații profunde a Bisericii Române.

Perioada dificilă a regimului comunist

Regimul comunist din România s-a dovedit o perioadă de provocare pentru Biserica Ortodoxă. Statul român dominat de un partid comunist marxist-leninist, cunoscut sub numele de Republica Socialistă România (RSR) a început în 1947 și s-a încheiat în 1989. Din 1947 până în 1965, statul a fost cunoscut drept Republica Populară Română. Biserica Română a întâmpinat de obicei dificultăți considerabile sub conducerea comunistă a președintelui Nicolae Ceaușescu. Liderii Bisericii Române precum Patriarhul Justinian Marina și Patriarhul Teocist au fost acuzați că au colaborat cu guvernul comunist din țară. Cu toate acestea, este important să înțelegem că în timpul guvernării comuniste, cel mai prioritar a fost menținerea Bisericii „în funcțiune” în orice mod posibil. Nu a mai rămas altă alegere. Supraviețuirea de bază a Bisericii și a Ortodoxiei creștine a rămas cel mai substanțial lucru care i-a deranjat pe prelați, nu numai în România comunistă, ci și în alte națiuni marxiste-comuniste.

Intenția mea aici nu este de a compătimi relația anterioară a Bisericii Române cu guvernul comunist. Dar subliniez faptul că este important să înțelegem neputința oricărei instituții religioase dintr-un stat comunist cu un singur partid. Astăzi, o astfel de neputință este evidentă într-un fel sau altul în țări precum China și Coreea de Nord. Dacă analizați istoria Bisericilor Ortodoxe din Orientul Mijlociu, este posibil să vedeți că Patriarhiile antice, precum Constantinopolul, Antiohia, etc. au trebuit să întâmpine presiuni grave din partea sultanilor și liderilor otomani și musulmani. Practicarea liberă a credinței și desfășurarea corectă a treburilor Bisericii au fost grav afectate din cauza intervențiilor politice (în trecut și în prezent), indiferent de locațiile geografice. Regula islamică radicală nu este deloc ceva nou pentru bisericile europene.

După căderea conducerii comuniste, Biserica Română a navigat înainte sub conducerea Patriarhului Teocist pe fondul criticilor împotriva lui în presă și în diferite forumuri oficiale.

O nouă eră sub Patriarhul Daniel al României

Patriarhul Daniel a fost instalat conducător al Bisericii Române la 30 septembrie 2007 cu titlul de „Arhiepiscopul Bucureștiului, Mitropolitul Munteniei și Dobrogei, Locțiitorul tronului Cezareii Capadociei și Patriarhul României.” Cred că întronizarea Patriarhului Daniel a marcat o nouă eră în istoria ortodoxiei românești din mai multe motive. Cu toate acestea, criticile sunt întotdeauna pe masă indiferent de realizările fenomenale.

Viața Bisericii

Un număr semnificativ de oameni au fost atrași de diverse aspecte ale Bisericii Române. Este important de spus că s-au făcut multe sub conducerea Patriarhului Daniel și a Sfântului Sinod pentru a-i ține pe credincioși aproape de Biserică. În jur de treizeci și trei de sfinți români au fost canonizați pentru viața lor și contribuția la Biserică și Societate. Biserica Română s-a extins progresiv din centrul său tradițional. În 2019, pentru prima dată, o mănăstire a fost sfințită în Elveția și a fost instalată o stareță. Biserica a devenit o forță spirituală substanțială în societatea românească contemporană. Biserica Română a apărut ca cea mai de încredere instituție din țară.

„Niciun sat fără biserică” rămâne un program de succes inițiat de Patriarhul Daniel pe când era Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, care a avut beneficiari direcți mai multe zone defavorizate. Acest program ajută în prezent familiile preoților care slujesc în parohiile sărace.

Administrația Bisericii

Administrația Bisericii a suferit de obicei modificări drastice. Patru noi eparhii au fost înființate pentru românii din Diaspora. Patriarhia Română este organizată meticulos în zece Mitropolii. Fiecare Mitropolie cuprinde mai multe eparhii (arhiepiscopii și episcopii). Episcopia Daciei Felix, Episcopia Ungariei, Episcopia Australiei și Noii Zeelande și Vicariatul ortodox ucrainean se află sub jurisdicția directă a Patriarhiei. Pe lângă acestea, Biserica are mai multe reprezentanțe și comunități în Diaspora și, de asemenea, așezăminte în Republica Monahală a Muntelui Athos.

Mass-media, presă și relații publice

Sub conducerea remarcabilă a Patriarhului Daniel, Patriarhia Română a făcut cu entuziasm pași enormi în reînnoirea departamentului de relații publice. Înființarea Agenției de știri Basilica a revoluționat demersul mass-media al Bisericii Române. Radio Trinitas, Ziarul Lumina, Agenția de știri Basilica, Trinitas TV au atașat considerabil etica și valorile sociale de abordarea mass-mediei creștine din

România. Portalurile Web ale Patriarhiei, Arhiepiscopilor și Episcopilor sunt îngrijite. În plus, Agenția de știri Basilica a apărut în mod natural ca una dintre cele mai importante și mai de încredere noi agenții din România. Centrul mass-media ortodox român a ajuns cu succes la mase.

Filantropie și bunăstare socială

Peste 210 milioane de euro au fost investiți pentru activități caritabile de către Biserica Română din 2007. Biserica a semnat acorduri cu diverse organisme ale guvernului român pentru coordonarea și implementarea eficientă a programelor de caritate.

„Sănătate pentru sate” este un proiect inițiat de Patriarhie după semnarea unui protocol cu Ministerul Sănătății din România în septembrie 2015. Potrivit unui raport publicat de Agenția de știri Basilica, Biserica Română deține 107 centre de zile pentru copii, 52 de birouri de asistență socială și centre comunitare, 38 de centre de tip familial, 51 de grădinițe de tip social și after-school, 13 locuințe protejate, 15 centre de urgență (pentru persoanele sărace, pentru victimele violenței în familie și pentru victimele traficului de persoane), 18 campusuri, 51 de centre educaționale.

Numai în 2019, peste 45.000 de copii au beneficiat de programele Bisericii. Biserica desfășoară programe notabile pentru susținerea șomerilor, victimelor traficului de persoane și violenței domestice, deținuților eliberați și victimelor dezastrelor naturale.

Biserica gestionează proiecte educaționale unice, precum „Hristos împărtășit copiilor” și „Alege școala” pentru copiii de școală și cei care au abandonat școala. „Sănătate pentru sate”, un proiect medical inițiat de biserică, de care beneficiază un număr mare de oameni. „Donează sânge, salvează o viață” și „Sănătate la un clic distanță” au contribuit la cel mai considerabil număr de donatori de sânge din țară (peste 35.000).

Patriarhia Română s-a asociat cu magazinele Selgros Cash & Carry și Carrefour pentru a livra săptămânal produse alimentare și de igienă prin centrele sociale. Centrul de îngrijiri paliative Sfântul Nectarie și Centrul rezidențial Sfântul Silvestru răspund nevoilor persoanelor în vârstă. Centrul de consiliere și informare „Sfânta Împărăteasă Elena” a fost inaugurat în luna august 2020. Centrul va oferi sprijin femeilor aflate în crize de sarcină. Mai mult, Patriarhul Daniel a donat o icoană și 6.000 de euro noului centru de sarcină pentru criză.

Biserica și-a asumat o grijă excepțională pentru a răspunde nevoilor romilor, având

În vedere că 621.000 dintre ei trăiesc în România. Biserica gestionează în jur de nouă programe sociale diferite, de sănătate, dezvoltare a infrastructurii, angajare și asistență spirituală pentru romi. Federația „Filantropia” este un ONG înființat de Biserica Română pentru a spori impactul și eficiența acțiunilor sociale ale Bisericii și ale instituțiilor sale. Acesta este unul dintre multe alte ONG-uri ale Bisericii.

Asociația de filantropie ortodoxă din Alba Iulia, Misiunea socială „Diaconia”, Fundația pentru copii Sf. Sava, Fundația Filantropia Ortodoxă din Deva, Asociația filantropică creștin-ortodoxă „Sfântul Vasile cel Mare” sunt câteva alte inițiative. Accesați lista completă aici.

Eforturi de suport COVID

Biserica a organizat ample programe de conștientizare. Mai mult, alimentația, cazarea și facilitățile pentru carantină au fost furnizate de mai multe instituții bisericești. Nouă mănăstiri din Arhiepiscopia Iașilor au furnizat seturi de lenjerii de pat pentru spitale pentru a se putea ocupa de epidemia Covid-19. Peste 25 de arhiepiscopii / episcopii ale Bisericii Române au strâns fonduri, au furnizat echipamente medicale, au donat sânge, au creat centre de carantină, au sprijinit persoanele fără adăpost, au furnizat alimente și alte nevoi de bază precum măști și materiale de protecție. Biserica Română a investit peste 820.000 de euro pentru eforturile de sprijin în contextul COVID.

Patriarhul Daniel a donat peste 2.000 de euro din fondurile sale personale pentru a cumpăra echipamente de protecție pentru voluntarii implicați în campania socială a Patriarhiei „Ajută cu bucurie”, orientată spre a sprijini pacienții izolați din toată România. Arhiepiscopii, episcopii și preoții au donat din salariile lor pentru a sprijini eforturile anti-COVID. Citiți mai multe aici.

În afară de programele sociale și de caritate vaste operate de Patriarhie, fiecare eparhie a Bisericii Române își pune în aplicare propriile programe filantropice și de bunăstare. Mănăstirile Bisericii României activează în slujba celor săraci, nevoiași și bolnavi. Un exemplu rămân lucrările filantropice ale Maicii Ecaterina de la Așezământul Sfântul Leontie din Rădăuți. Biserica și organismele ei oferă asistență socială, sanitară și spirituală unui număr substanțial de părți defavorizate ale populației. Aflați mai multe despre programele de caritate aici.

Turism

Biserica Română are multe biserici și mănăstiri minunate care încurajează deopotrivă turiștii și pelerinii. Românii au exercitat o grijă excepțională pentru a-și păstra instituțiile duhovnicești într-un mod organizat. Basilica Travel, agenția de turism deținută de Biserica Ortodoxă Română, este o altă activitate unică. Agenția

operează tururi în România și în străinătate. Profitul generat de agenție este utilizat de Biserică pentru a-și susține activitățile sociale și pastorale. Potrivit unui raport al Wall Street România, agenția de turism Basilica a înregistrat o cifră de afaceri de 1,41 milioane EURO în 2017.

Responsabilizarea laicilor

În afară de filantropie și de misiunea socială, Biserica are grijă și își cinstește credincioșii într-o manieră extinsă. Patriarhia a exercitat o grijă deosebită pentru a onora și prețui succesul și contribuțiile celebrităților și ale mirenilor deopotrivă. Din 2014, diverse episcopii ale Bisericii României găzduiesc „Întâlnirea Internațională a Tinerilor Ortodocși”. Peste 4.000 de tineri din diferite comunități ortodoxe răsăritene de pe glob participă la eveniment.

Educație

Există aproape 25 de universități care oferă studii și cercetări ample în teologia ortodoxă și în domeniile relaționate în România. Educația teologică ortodoxă a suferit schimbări drastice după căderea comunismului. Cu toate acestea, predarea religiei în școlile din România (un stat laic) rămâne un subiect controversat și foarte dezbătut. Hotărârea din 2014 a Curții Constituționale din România de oprire a educației religioase obligatorii s-a confruntat cu un protest din partea Bisericii.

Cu toate acestea, în iunie 2020, Parlamentul României a amendat o lege recentă pentru a include educația sexuală obligatorie în programele școlare oficiale. Biserica Română a protestat împotriva deciziei pe care a numit-o un atac la inocența copilăriei. Prin urmare, Parlamentul a trebuit să renunțe la noua lege pentru educație sexuală obligatorie.

Relații cu guvernul

Biserica Română s-a bucurat de relații extinse cu autoritățile guvernamentale de la căderea comunismului. Biserica a câștigat anumite drepturi și privilegii din partea guvernului. Statul român recunoaște rolul substanțial al Bisericii Ortodoxe Române. De asemenea, recunoaște și rolul altor culte.

Biserica a rămas constant un simpatizant al monarhiei române. Regele Mihai I al României, fostul monarh al României, a avut parte de o înmormântare impunătoare în decembrie 2017. Slujba funerară a fost prezidată de Patriarhul Daniel. Patriarhul României a declarat că regele răposat a fost un simbol al suferinței și speranței poporului român.

Sărbătorind România

Începând cu anul 2008, Biserica dedică teme specifice (solemnă și comemorativă)

În fiecare an. Anul 2020 este dedicat ca An Omagial al Pastorației Părinților și Copiilor și Anul Comemorativ al Filantropilor Ortodocși Români. Biserica Română își intensifică activitățile duhovnicești, culturale, misionare și filantropice pe baza temelor stabilite.

În octombrie 2019, pentru a cinsti satele românești Patriarhul, episcopii și preoții au oficiat Sfânta Liturghie la București în veșminte speciale cu motive tradiționale pentru a evidenția importanța satului românesc ca păstrător al tradițiilor, culturii și spiritualității țării. Catedrala Patriarhală a marcat în mod special zilele satului românesc.

Perspective pan-ortodoxe, ecumenice și interreligioase

Biserica din România s-a menținut deschisă întâlnirilor ortodoxe și ecumenice de anvergură. Conducerea Bisericii Române a folosit o abordare deschisă și obiectivă a schismelor recente din lumea ortodoxă. Patriarhul Daniel a subliniat importanța sinodalității ortodoxe la întâlnirile pan-ortodoxe ca un mod ideal de rezolvare a schismelor inter-ortodoxe. Patriarhia Română a avut probleme cu Patriarhia Ierusalimului asupra Așezământului din Ierihon. Cu toate acestea, problemele au fost depășite prin dialog și reconciliere.

Ei au rămas întotdeauna deschiși la dialog și cooperare cu Biserica Romano-Catolică, cu Bisericile Ortodoxe Orientale și cu organisme ecumenice precum CMB. Prof. Dr. Ioan Sauca, secretarul general interimar al CMB este un membru credincios al Bisericii Ortodoxe Române. Chiar dacă Biserica Română are relații bune cu Vaticanul și Biserica de rit latin, ea întâmpină mai multe dificultăți cu ritul uniat greco-catolic român.

Biserica Română păstrează un nivel crescut de cooperare cu alte comunități religioase din țară în comparație cu primii ani ai guvernării post-comuniste. Ea conduce Consiliul Consultativ al Cultelor (o organizație etică, autonomă, apolitică, non-guvernamentală și non-profit). Această organizație este o federație formată din 13 instituții religioase recunoscute legal în România. Biserica din România a negociat cu instituțiile guvernamentale pentru a primi titlul de „biserică națională” în constituția României.

Astfel de negocieri extinse pot dura mult timp pentru a obține, în mod obișnuit, rezultatele dorite dată fiind natura seculară a statului român. Cu toate acestea, fără nicio îndoială, putem afirma că Biserica Ortodoxă Română este „adevărată” Biserică națională a României, deoarece ea însumează în mod unic toate caracteristicile necesare ale unei instituții naționale.

Mitropolia Autonomă a Basarabiei din Republica Moldova

În Republica Moldova, cel puțin 13 la sută din populație aparține Mitropoliei Autonome a Basarabiei din cadrul Patriarhiei Române. Mitropolia a întâmpinat multe dificultăți. A fost înființată în 1918, dar a rămas inactivă în timpul ocupației sovietice (1944-1991). Aceasta a fost reactivată în 1991, dar a primit recunoașterea statului în 1994 doar după o luptă legislativă prelungită cu autoritățile din Republica Moldova.

În prezent, Mitropolia este formată din patru eparhii, respectiv Arhiepiscopia Chișinăului, Episcopia de Bălți, Episcopia Basarabiei de Sud și Episcopia de Dubăsari și Transnistria. Doar câteva Biserici Ortodoxe recunosc Mitropolia Basarabiei. Mitropolia autonomă a Basarabiei din cadrul Patriarhiei Române are întâlniri dificile cu Mitropolia Chișinăului și a întregii Moldove a Bisericii Ortodoxe Ruse.

Cu toate acestea, Biserica Ortodoxă Română a adoptat o poziție de cooperare frățească și pașnică între cele două Mitropolii. Biserica îndeplinește un rol semnificativ în viața spirituală și socială a credincioșilor ortodocși basarabeni. De exemplu, Diaconia, o instituție socială a Mitropoliei Basarabiei activează în toată Republica Moldova din 2001. Organizația slujește în domeniul responsabilizării tinerilor, al abuzului de substanțe și al tratării acestuia, al locuinței și al îmbrăcămintei, al îngrijirii medicale, al protecției copilului, etc.

Catedrala Mântuirii Neamului

Catedrala Națională rămâne o biserică emblematică în construcție în București, capitala României. După finalizarea ei în 2024, această biserică se așteaptă să fie cea mai mare Catedrală creștin-ortodoxă din lume. Sfințirea a avut loc pe 25 noiembrie 2018 de Patriarhul Bartolomeu I al Constantinopolului și Patriarhul Daniel al României.

Mulți au criticat construirea Catedralei ca o risipă de fonduri naționale.

Cu toate acestea, acești critici uită că ideea de construire a unei catedrale naționale în România nu e ceva nou. Ideea a apărut după Războiul de Independență al României (1877-1878). Mai mult, aceasta nu este prima biserică construită cu un efort financiar și uman atât de mare. Există multe catedrale și biserici creștine, care sunt construite și conservate în mod generos de mai multe culte creștine de pe glob.

Apreciez faptul că conducerea Bisericii Române a oferit o abordare rezonabilă în îmbunătățirea structurilor administrative și instituționale ale Bisericii, fără a

compromite viața duhovnicească a credincioșilor. Biserica Română se deprinde cu nevoile spirituale și sociale ale credincioșilor ei, prin menținerea puternică a valorilor creștine. Aceasta înseamnă că România și Biserica ei națională sunt dincolo de critici? Desigur că nu. Ele apar prin provocările modernității și globalizării. Luptele lor sunt imense. Pe fondul provocărilor și luptelor, Biserica Națională a României merge mai departe.

Traducere: Basilica.ro

Foto credit: Basilica.ro

basilica.ro